

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne trimesni nedelje in praznika. — Inerati do 50 petik vrt do Din 2, do 100 vrt do Din 2.50, od 100 do 300 vrt do Din 3, večji inerati petik vrt do Din 4.—. Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inoemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREJENSTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 24 — CELJE, celjsko uradništvo: Strompajerjeva ulica 1, telefon št. 60; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESSENICE: Ob kolodvoru 102. SLOVENJ GRAD, Srednjav trg št. 8. — Poštna kramlnica v Ljubljani št. 10.351.

Usodni dnevi za Švico

Po vesteh iz Londona so se nemške čete začele premikati proti švicarski meji. Nadaljnji varnostni ukrepi švicarskega vrohnega poveljstva — Nemška vlada še ni odgovorila na švicarski prot est

Bazel, 15. maja. e. »Exchange Telegraph« poroča, da so Nemci zbrali ogromne čete na področju Črnega lesa (Schwarzwald). Po najnovejših vesteh so se te čete začele snoti premikati proti švicarski meji. Vse kaže, da bo Švica prihodnja vojna etapa nemškega prodiranja. V Švici je vse v pripravljenosti. Civilno prebivalstvo se v množicah umika v notranjost dežele in v gorate pokrajine. S seboj jemlje samo najnujnejše. Pričakovati je vdor nemških čet

v Švico že v teku noči.

Bern, 15. maja. e. Vrhovni poveljnik švicarske vojske je odredil nadaljnje varnostne ukrepe. Za obrambo proti padalcem in tako zvani peti koloni so organizirane po vsej Švici posebne prostovoljske formacije, ki so podrejene vojaškemu oblastem. Te formacije so osnovane v sleherni vaši in imajo nalogo budno paziti na početje tujcev in na morebitni pojav nemških padalcev. Ob enem je bilo danes odredeno, da morajo

vsi tujci, predvsem Nemci, ki so nemški državljani, takoj zapustiti obmejno ozemlje in se umakniti v notranjost države ali pa Švico takoj zapustiti.

Bern, 15. maja. e. Švicarski poslanik v Berlinu je po nalogu svoje vlade izročil nemškemu zunanjemu ministru protestno noto zaradi bombardiranja železniške proge južno od Bazla, ki je bila močno razdejana. Ob enem je zahteval od nemške vlade odškodnino, ker je s preiskavo drobovc

bomb ugotovljeno, da so bombardiranje izvršili nemški letalci. Do tega trenutka nemška vlada na ta protest še ni odgovorila.

Bern, 15. maja. AA. (Stefani) Švicarsko vrhovno poveljništvo je izdalo poročilo, ki pravi, da se širijo vesti, ki dvomijo v švicarsko nevtralnost. Te vesti so absolutno netočne ter škodujejo interesom države, ker je znana tradicija Švice, ki je bila vedno nevtralna ter bo to ostala tudi v bodoče.

Koncentracija zavezniških čet v belgijski Flandriji

kjer se pripravlja odločilna bitka — Srditi boji se nadaljujejo

London, 15. maja. s. (Reuter). Glavne sile angleške in francoske vojske se koncentrirajo sedaj v belgijski Flandriji, ter se pripravljajo za odločilno bitko.

Po francoskih in belgijskih poročilih so Nemci včeraj južno od Namura ponovno poskusili prodreti preko Meuse. Najhujši nemški pritisk je opažen pri Sedanu. V akciji je izredno veliko število tankov in letal.

London, 15. maja. s. (Reuter). Poročilo angleškega vrhovnega poveljstva, ki je bilo izdano ponoči pravi, da se kretanje angleške ekspedicijske vojske v Belgiji nadaljuje po načrtu. Vojska je bila ves dan včeraj v kontaktu s sovražnikom.

Amerika zastopa Belgijo v Nemčiji

Washington, 15. maja. s. (Reuter). Ameriška vlada je pristala, da prevzame zastop

stvo belgijskih in luksemburških interesov v Nemčiji. Ameriško poslanstvo v Bruslju ostane na svojem mestu. Za primer, da bi Nemci Bruselj zasedli, prevzema poslanstvo zastopstvo zavezniških interesov v Belgiji. Enak ukrep je bil že sprejet za ameriško poslanstvo v Haagu.

Trojni finančni sporazum

London, 15. maja. s. (Reuter). Angleška, francoska in belgijska vlada so podpisale trojni finančni sporazum, ki določa v medsebojnem plačilnem prometu posebne olajšave.

Nemci zavzeli štiri mesta

Pariz, 15. maja. e. (United Press). Vojni strokovnjak »Petit Parisien« pravi v svojem pregledu, da so štiri mesta in sicer Liege, Namur, Didant in Sedan, kakor vse kaže, že v sovražnikovih rokah.

Nemci pripravljajo letalski napad na Anglijo

Hkrati pa bodo skušali zadati udarec Franciji, piše londonski tisk — Tuđi v Moskvi računajo z nemškim napadom na Anglijo

London, 15. maja. e. Tukašnji tisk objavlja vesti, da so vojne operacije na kontinentu stvarno priprave za velik napad na Anglijo. V pretekli vojni so bile podobne operacije na Marini v smeri proti Parizu. V tej vojni pa se operacije vrše z namenom, da se napade Anglija in njene letalske baze. »Times« pišejo:

Za prihodnjo fazo sedanjih operacij smatrajo v Londonu, da bo največji sovražnik Nemčije ostala Anglija. Verjetno je, da bodo Nemci vrgli vse svoje letalske sile proti Angliji, na drugi strani pa bodo hkrati skušali zadati udarec Franciji na njenih severnih mejah. Z množestvenimi napadi na Anglijo hočejo uničiti angleška letalska oporišča, pa tudi njene tovarne. V Londonu zanikajo, da so nemški skakalni oddelki dobro izveščani in da kažejo neverjetno hrabrost.

Moskva, 15. maja. e. Organ komisarijata za narodno obrambo »Krasnaja Zvezda« objavlja poročilo svojega dopisnika iz Berlina, v katerem pravi, da bodo Nemci v naslednji fazi svojega bojevanja na zapadu vrgli vse svoje letalske sile proti Angliji. Osvojitve angleškega otočja je eden

glavnih strateških namenov nemškega poveljstva.

List je mnenja, da sta Nizozemska in južna Norveška znatno približala Nemčiji Angliji. Nemci bodo imeli sedaj svoja letalska oporišča v razdalji okrog 450 km od Anglije, kar pomeni, da bodo v eni uri prispeli na južno angleško obalo.

Dopisnik ruskega lista računa, da bodo v kratkem bombardirali Nemci doslej še nedotaknjeno največje angleško pomorsko bazo Harvig na južnem delu angleškega otočja, ki je ogromne važnosti za vzdrževanje zveze s kontinentom preko Rokavkega zaliva.

London, 15. maja. e. Po nemškem načrtu naj bi bile vojne operacije na Nizozemskem končane v teku prihodnjega tedna. nakar nameravajo Nemci večji del svoje vojske, ki zdi operira na Nizozemskem, vreči na belgijsko bojišče. Nemci hočejo ustvariti ob nizozemski in belgijski obali varna letalska oporišča za direkten napad na Anglijo. Ob enem se Nemci pripravljajo za odločen napad na Mazihtovo črto. In sicer s treh strani, to je iz Švice, Luksemburga ter z dela okupiranega francoskega ozemlja.

Angleški ukrepi proti padalcem

Vojni minister Eden o ustanovitvi obrambnih prostovoljcev za zaščito države pred napadi padalcev

London, 15. maja. s. (Reuter). Sinoči je govoril po radiu vojni minister Eden v zvezi z ustanovitvijo novega odreda lokalnih obrambnih prostovoljcev, ki naj ščitijo državo pred napadi padalcev.

Eden je omenil, da sicer Angliji zaradi izredne protiletalske obrambe s strani letalcev ne grozi posebno velika nevarnost, da pa je vendar treba ukreniti pri možnosti pristanika padalcev vse potrebno. Eden je opozoril, da se spuščajo padalci dobro oboroženi z namenom, da zasedejo važne strateške točke, kakor letališča, električne centrale, železniška križišča itd. Njihov namen je, da povzročijo nered in zmedo v deželi, preden pristanejo z letalom glavni sovražni oddelki. Uspeh nastopa proti padalcem zavisi od hitrosti, s katero je izveden.

Angleška vojska ima za nastop proti padalcem svoje posebne načrte, ki jih pa ne bo objavila, da jih ne daje sovražnik. Da pa se varnost podvoji, naj se prijavijo v prostovoljsko službo vsi moški od 17. do 65. leta, ki to želijo. Novi prostovoljski odred, ki bo iz njih formiran, bo nosil vojaške uniforme in bo opremljen z orožjem. Prostovoljci ne bodo prejemali plače. Prostovoljci ostanejo v službi do konca vojne in sicer vsak v svojem stalnem bivališču.

Nemški padalci v Belgiji

Pariz, 15. maja. e. Bruseljski dopisnik »Paris Soira« je imel priliko, da se je razgovarjal z nekim padalcem, ki mu je bilo komaj 17 let. Na vsa vprašanja je samo odgovarjal: Jaz sem Nemec. Naposled je vendarle izjavil, da je s 30 tovariši, dijaki mehanike šole v Lipskem, stopil kot prostovoljec v skakalni oddelci. Tu so absolvirali 4-mesečni tečaj, da so se izveščali za skakalce.

Dopisnik »Paris Soira« pripoveduje nadalje, kako je sredi velikega belgijskega mesta padel neki skakalec na streho neke hiše. Hišo je takoj obkolila množica ljudstva. Preiskali so hišo in tudi sosedna poslopja, toda skakalca niso našli. Nenadno pa je nekdo med množico pokazal na ne-

kega duhovnika in kričnil: Kaj mislite, ali ni to on? Takoj je začel dozdevni duhovnik bežati in skočil na prvi tramvaj. Policija se je poglala na prvi avtomobil, dohitela tramvaj in aretirala ubežnika. Ko ga je policija čez čas peljala, je vzkliznil: Heil Hitler! 20.000 nas je sklenilo, da žrtvujemo svoje življenje za svojega vodjo!

Bruselj, 15. maja. e. Preteklo noč je Bruselj doživel pravcati lov na nemške padalce. Policija je s sodelovanjem vojske po vseh predmestjih preganjala nemške padalce. Akcije nemških padalcev so se tudi včeraj nadaljevale. Večja skupina nemških padalcev se je spustila v mesto. Pričakovala pa jih je velika množica Belgijcev, ki so jih takoj obkolili in poklicali vojsko. Eden skakalec se je spustil na tla prav blizu pisarne agencije Belga. Prijeli so ga v trenutku, ko je hotel uporabiti svoje orožje.

Povratek naše delegacije iz Moskve

Bukarešta, 15. maja. e. Jugoslovanska trgovinska delegacija z bivšim finančnim ministrom dr. Miloradom Djordjevićem na čelu, ki je tri tedne vodila gospodarska pogajanja v Moskvi, je včeraj prispela na rumunsko mejo. Ob 14. je jugoslovanska delegacija v ruskem vlaku pasirala most na Dnjestr in je v obmejni ruski postaji Tiginja prestopila v bucareštanski vlak ter je davi ob 7.15 prispela v Bukarešto. Jugoslovanska delegacija ostane v Bukarešti do drevi, nato pa se vrne v Beograd, kamor prispje jutri zjutraj.

Osamosvojitve bolgarske Narodne banke

Sofija, 15. maja. e. Predsednik vlade Filov je na včerajšnji seji sobranja izjavil, da je Društvo narodov na zahtevo bolgarske vlade odobrilo mesto komisarija pri bolgarski Narodni banki. Ta sklep Društva narodov stopi v veljavo 31. maja. Poročilo Filova je bilo sprejeto v sobranja z navdušenjem.

„Iz vseh balkanskih držav se čuje samo eno sporočilo vsem, ki jih skušajo vplesti v svoje spore: Pustite nas v miru, uredite svoje račune, kakor veste in znate. Kakor mi nismo povzročitelji vaših sporov, tako se nečemo umešavati vanje.“

(»Hrvatski dnevnik«)

Viharni oblaki nad Sredozemljem

V naslednjem priobčujemo dva članka, iz katerih je razvidno stališče dveh velebil, ki sta poleg zaveznikov zainteresirani na Sredozemlju:

V italijanskem listu »Gazzetta del Popolo« je napisal Giovanni Ansaldo:

Za vsakega, ki motri sklep angleške admiraltete v luči tega, kar se je odigralo v osmih mesecih vojne, zlasti pa po 9. aprilu, je izven vsakega dvoma, da je glavni in tako rekoč bistveni razlog tega sklepa umik kar največjega števila velikih borbenih edinic iz streljaja nemškega letalstva in njih premestitev v mirnejše in varnejše vode. Ta pokret, ki ga je povzročila potreba, se mora prikazati kot prostovoljno operiranje ter kot demonstracija moči in odločnosti. To kampanjo je začel Chamberlain, ki je v spodnji zbornici izjavil, da se odnosi sponorskih sil Nemčije in Velike Britanije spreminjajo v korist Velike Britanije in je bil zato sprejet sklep, da se določeno število vojnih ladij premesti v Sredozemsko morje.

Angleško časopisje, ki ima dolžnost obdržati na primerni višini moralo naroda po težkih izkušnjah na Norveškem, se je ravnalo po tem navodilu. Zaradi tega je prehod britanskih pomorskih edinic v Sredozemsko morje opisan kot »prva povoljna posledica vojne na Severnem morju«. Med vrstami, ponekod pa tudi v samih vrstah, pa se kažejo prave naloge, ki naj bi jih izvršile angleške vojne ladje na Sredozemskem morju. Spominja se potreba uporabe teh ladij za ravnanje položaja na tem morju, da bi se ohranili prijatelji zaveznikov in da bi se prestrašili oni, ki ne verujejo, da predstavljajo zavezniški morale in pravico na tem bežnem svetu. Da bi se ta propagandistična maskarada dostojno kronala, so prešli posamezni angleški listi iz Egipta, Turčije, Grčije in Rumunije več ali manj vnaprej pripravljena poročila, v katerih se poudarja, da je že sama vest o prihodu angleških pomorskih sil povzročila oddahnitev celokupnega Sredozemlja in splošno hvaležnost do Anglije, gospodarice morja in zaščitnice ponižanih.

Zde se, da so uredniki posameznih londonskih listov, ki skušajo dati injekecije adrenalina angleškemu javnemu mišljenju, popolnoma pozabili na stvarnost. Na stvarnost, ki nam pravi, da so prišle velike angleške edince v Sredozemsko morje, ker obstoja strah, da bi mogle izginiti z morske površine, zbrisane s kako bombo od 500 kg. Neki angleški komentatorji pozabljajo, da ima karakteristika moderne vojne, ki je pokazala svojo vrednost na Severnem morju, isto vrednost tudi na Sredozemskem morju in da pomeni mišljenje, kakor da bi mogla angleška mornarica pod grožnjo modernega letalstva na Sredozemskem morju ponoviti uspehe Nelsona, — sanjati z odprtimi očmi.

V sovjetskem oficijoznem listu »Trud« pa je napisal B. Zaporozcev:

Z zavzetjem Albanije v marcu 1939 je Italija zaprla Jadransko morje in ga spreminila v »svoje morje«. Zasedena Albanija predstavlja ogrožanje Grčije in zaledja v primeru, ako bi Grčija prostovoljno ali pod pritiskom zavzela protitalijansko stališče in odstopila svoja pristanišča angleško-francoski mornarici. Toda italijanske aspiracije niso ostale pri tem. Italijansko časopisje vodi v zadnjih letih stalno kampanjo za odstop otoka Maltje v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Italijanski program (deloma uresničen), da se Sredozemsko morje spremeni v »italijansko morje«, postaja več nego jasen. Mnogo manj je jasno vprašanje, ali bo Italiji v primeru, ako še nadalje ne sodeluje v vojni, uspelo uresničiti ta svoj program.

Nedvomno je, da je angleško-francoska mornarica v Sredozemskem morju močnejša od italijanske mornarice, toda z italijansko mornarico mora računati. Ako se pomorskim silam Italije doda še važno letalstvo, potem bi bila lahkomiselnost, ako bi se italijanski vojni potencial na Sredozemskem morju podcenjeval. Vendar pa se ne sme pozabiti na resno prednost angleško-francoskih pomorskih sil. Prav tako je izven dvoma, da bi v primeru večjega spopada te angleško-francoske pomorske sile pretrpele znatno izgubo s strani združenih akcij italijanske mornarice in letalstva. Toda italijanska mornarica s sodelovanjem letalstva (spak ne bo mogla prizadeti končnega udara Angliji in Franciji). V primeru spopada na Sredozemskem morju se more težko računati, da bi Italija dobila veliko pomoč s strani nemškega letalstva, kajti Nemčija bi težko poslala znatno število letal z glavnih front. Računati je treba tudi z gospodarsko slabostjo Italije, ker nima dovolj industrijskih in deloma vojno-industrijskih silov in da trpi na pomanjkanju življenjskih potrebščin. Zato vire Gibraltarske bi potrgevali italijanske sile z Zedinjenimi državami, kar bi imelo posledice za splošno vojno potencial Italije.

Prekinitev sovražnosti na Nizozemskem

Opustitev odpora proti nemški premoči ne pomeni vojaškega zloma Nizozemske

Vrhovni poveljnik nizozemske vojske se je poslužil pooblastila kraljice Viljemine ter je ukazal, naj vojska preneha z bojem, da se prepreči prelivanje krvi — Nizozemska vojna mornarica ni kapitulirala

London, 15. maja. s. (Reuter). Na povelje svojega vrhovnega poveljnika generala Winkelmanna je nizozemska vojska snoti položila orožje.

Ob 19. je govoril general Winkelman po radiu preko vseh nizozemskih radijskih postaj. Sporočil je, da so Nemci včeraj popoldne pričeli obstreljevati s topovi Rotterdam in Utrecht. Da stedi civilno prebivalstvo in prihrani nadaljnje prelivanje krvi, je dejal Winkelman, naj nizozemska vojska preneha z bojem. Pri tem je general Winkelman sam pripomnil, da se boji v Zeelandu nadaljujejo.

Nekaj po polnoči sta nizozemski poslanštvi v Londonu in Parizu uradno potrdili, da je nizozemska vojska opustila nadaljnji odpor. Izjava nizozemskega poslanstva pravi, da so nemške čete od Moeldika v velikem številu prodirale do Rotterdam in da so prišle na ta način za hrbet nizozemskih obrambnih postojankam za poplavljenimi predeli. Da prepreči popolno uničenje naselbin, se je vrhovni poveljnik odločil za ustavitev sovražnosti, ker bi bil nadaljnji odpor nesmiseln. Izjava nizozemskega poslanstva pa izrecno ugotavlja, da vojno stanje med Nemčijo in Nizozemsko obstoji še nadalje.

London, 15. maja. s. (Reuter). Vojaški krogi v Londonu in Parizu naglašajo, da kapitulacija nizozemske vojske ne pomeni vojaškega zloma Nizozemske. Nasprotno je nizozemska vojska nudila v veliki premoči junaški odpor in je na ta način za 100 ur zadržala nemško prodiranje proti Belgiji ter omogočila, da je belgijska vojska bolje organizirala svojo obrambo. Nemci so morali poslati v boj na Nizozemskem veliko število vojaštva, izgubili so mnogo letal in porabili zelo velike količine dragocenega bencina.

V proglasu generala Winkelmanna je nekoliko nejasna razločitev, zakaj se je odločil za povelje, da odpor nizozemske vojske preneha. Medtem ko namreč pravi, da sta Rotterdam in Utrecht bombardirana in naj vojska zato položi orožje, pa se pr njegovih lastnih besedah boji v Zeelandu še nadaljujejo. Nizozemsko poslanštvo poudarja, da izjava generala Winkelmanna s tem, da ni kapitulirala nizozemska vojna

mornarica, ki pri Zeelandu uspešno pomaga zadrževati nemško prodiranje.

Pojavilo se je tudi vprašanje kakšno pooblastilo je imel general Winkelman, da odredi položitev orožja. K temu pripominjajo, da je dobil za tak ukrep proste roke z včerajšnjo proklamacijo kraljice Viljemine, v kateri je bilo rečeno, naj nizozemske vojaške avtoritete in vrhovni poveljnik nizozemske vojske odločijo, kakšni ukrepi so z vojaškega stališča na Nizozemskem potrebni. Že nekaj ur pozneje je general Winkelman poslužil tega pooblastila v tem smislu, da je odredil položitev orožja.

Zdi se, da se manjši boji na Nizozemskem kljub temu še vedno nadaljujejo. Davi je namreč nizozemski radio poslal župane v onih mestih in naselbinah, kjer so še v teku boji, naj o ustavitvi sovražnosti obvestijo lokalne vojaške poveljnike, ki o ukazu generala Winkelmanna najbrže še niso niso poučeni.

London, 15. maja. AA. (Reuter). Radialna postaja v Hilversumu pravi, da je nizozemski glavni poveljnik general Winkelman povabil nemško vrhovno poveljništvo, naj pošlje odposlanca v Haag na pogajanja o ukrepih za ohranitev reda in varnosti v državi. Nizozemsko glavno poveljništvo je obvestilo nemškega poveljnika, da nemške letalske sile navzile sporočilo, da so nizozemske čete položile orožje, še naprej bombardirajo nizozemsko pomorsko oporišče v Helderu.

Usoda bivšega nemškega cesarja

Berlin, 15. maja. e. V Berlinu prevladuje mnenje, da bodo danes Nemci zavzeli grad Doorn, kjer biva bivši nemški cesar Viljem. Zato v Berlinu sprašujejo, kaj se bo zgodilo z bivšim cesarjem V novih okoliščinah vsekakor ne bo mogel ostati v Doornu in se bo moral odločiti ali za vrnitev v Nemčijo ali pa za preselitev v kako nevtralnno državo. V Berlinu zagotavljajo, da bo Nemčija vsekakor ugodila želji bivšega cesarja. V tem pogledu mu v Berlinu ne bodo dali nobenega predloga.

Italijanski pritisk na Francijo in Anglijo

V rimskih diplomatskih krogih imajo vtis, da hoče Italija izrabiti sedanji težki položaj zaveznikov za kar največje koncesije v Sredozemlju — Bolgarija in Madžarska se bosta pridružili italijanskemu protestu

Rim, 15. maja. e. (Exchange Telegraph) Včeraj bi se moral italijanski veleposlanik Bastianini v Londonu sestati z lordom Halifaxom, da bi nadaljevala pogajanja na podlagi sporazuma, ki ga je dosegel sir Percy Lorain z grofom Ciano. Iz Londona pa javljajo, da tega sestanka ni bilo in da v sedanji atmosferi ni mogoče misliti na nadaljevanje pogajanj.

V diplomatskih krogih v Rimu prevladuje vtis, da so po sodbi italijanske vlade zavezniki sedaj v težkem položaju in da je prišel čas, ko se morajo z močnim pritiskom na Francijo in Anglijo dobiti kar največje koncesije v Sredozemskem morju. V nekaterih diplomatskih krogih se sedanja napetost in strahovite demonstracije proti Angliji in Franciji smatrajo samo kot cilj za izvajanje pritiska na zaveznike.

Ti krogi zatrjujejo, da Italija v nobenem primeru nima interesa stoniti v vojno na strani Nemčije proti zaveznikom. Italija v Sredozemskem morju ne more dobiti premoči nad zavezniki, razen v primeru, ako bi bili zavezniki popolnoma uničeni. V to pa Italijani sami ne verujejo. Na drugi strani pa imajo dovolj razlogov, da se bojejo pojava pogoja zaveznikov, ker kaže, da bodo Zedinjene države skoraj gotovo stopile v vojno, če bi Italija napadla zaveznike. V krogih, ki so blizu vlade, zatrjujejo, da nikdar po vojni v Sredozemskem morju položaj ni bil tako nevaren kakor je sedaj.

Rim, 15. maja. z. »Giornale d'Italia« zelo ostro nastopa proti znanemu časopisnemu maznatu Hearstu, ki je v svojih listih predlagal, naj bi zavezniki takoj napadli Italijo. Se preden bi mogla sama prirediti ofenzivo proti njim. »Giornale d'Italia« poudarja, da je ta zahteva najboljši dokaz, da zavezniki še niso opustili svoje s sankcijami započete obkoljevalne politike proti Italiji. Italija se teh groženj ne boji, ker je pripravljena na vse.

Francoski veleposlanik pri Ciano

Pariz, 15. maja. e. (Havas). O poteku sestanka med italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in francoskim veleposlanikom v Rimu Francoisom Poncetom javljajo, da je francoski veleposlanik ob tej priložnosti zavrnil argumente Pietra Marchia o zavezniški blokadi.

Rim, 15. maja. e. Italijanska radijska postaja je objavila vest, da se bosta Madžarska in Bolgarija pridružili protestu, ki ga bo Italija v kratkem vložila zaradi zavezniške blokade na Sredozemskem morju.

Važna posvetovanja med Grčijo in Turčijo

Carigrad, 15. maja. e. Grški poslanik v Ankari, ki se je nujno vrnil s svojega dopusta iz Carigrada, je takoj stopil v zvezo s turško vlado. Za 24 ur obstojijo nepretrgani stiki med Turčijo in Grčijo. Vodijo se običajna pogajanja.

Iz dobro poučenih krogov se izve, da se vodijo vojna pogajanja v svrhu skupne akcije za primer, če bi prišlo do razširjenja vojne na Sredozemskem morju. Javnost se ne obvešča o teh vojniških pogajanjih. Stik med Ankaro in Atenami postaja vse ožji.

Diplomatski krogi v Ankari trdijo, da je do teh diplomatskih stikov med obema prestolnicama prišlo na iniciativno turške vlade. Turčija želi na jugovzhodu Evrope ustvariti neki vojni pakt. Po turških pogojih, ki jih odkrito podpira londonska diplomacija, bi bilo najuključnejše, če bi bila ostvarena vojna zveza brez naslonitve na katerikoli državo ali skupino držav.

Atene, 15. maja. e. V zadnjih 24 urah se je nezvoza na Grškem znatno povečala. Velike priprave Italije na morju in na Dodekanesu so vzvignile grško javnost, da se je navajena na razne italijanske maneuvre v teh vodah. Sedanje položaj smatrajo za zelo resen.

Za neodvisnost Grčije

Atene, 15. maja. AA. (Havas) Predsednik vlade Metaxas je imel včeraj v Pireju o priložnosti slavnostne otvoritve velikih javnih del govori, v katerem je med drugim dejal: Nihče se naj ne čudi, da grška vlada v teh nemirnih dneh nadaljuje z izvrševanjem svojega načrta obnove države. To je zato, ker nobena vojna ne more ustaviti toka civilizacije naroda, polnega vere v bodočnost. V nasprotju z onimi, ki vodijo vojne, uporabljamo mi svoje sile za to, da združimo vse činitele pri obrambi integritete in neodvisnosti naše domovine. V tem pogledu je Grčija srečna, da je soglasna in nobeni tendenciozni glasovi ne morejo ovirati obnove Grčije, ki ve, da ima narodno vlado, ki dela za obnovo države.

Sovjetska Rusija za nevtralnost Balkana

Atene, 15. maja e. Listi objavljajo vest atenske agencije iz Berlina, da je moskovska radijska postaja objavila, da je sovjetska vlada izročila Franciji, Angliji in Nemčiji, kakor tudi vsem nevtralnimi državam noto, v kateri pravi, da je sovjetska vlada zainteresirana glede miru na Balkanu in na ohranitev nevtralnosti teh držav. Na podlagi tega ne bo trpela napada na balkanske države z nobene strani. Vsaka akcija, naperjena proti statusu quo na jugovzhodu Evrope, bo naletela na odpor Sovjetske unije.

Ameriški državljani zapuščajo Italijo

Washington, 15. maja. AA. (Reuter). Zunanji minister Cordell Hull je izjavil novinarjem, da je ameriška vlada svetovnja vsem ameriškim državljanom v Italiji, naj zapustijo to državo. To predstavlja spremembo naziranja ameriške vlade glede možnosti vstopa Italije v vojno.

Anglija in španška nevtralnost

London, 15. maja. AA. (Reuter). Ti skovni oddelek zunanjega ministrstva katgorično demantira vse vesti, ki so krožile o namenih zveznikov glede neke akcije proti španskim kolonijam. Kakor je to že sporočila v spodnjem domu bo angleška vlada spoštovala nevtralnost španije, dokler jo bodo spoštovali tudi drugi.

„Odrezane roke“

Rim, 15. maja. AA. (DNB). »Popolo di Roma« prinaša pod naslovom »Odrezane roke« članek o angleški propagandi za časa svetovne vojne, ki se sedaj ponavlja. List pravi, da je sedaj prišel trenutek, ko je treba napraviti konec tem neresnicam. V članku se omenja, da se je za časa državljanske vojne v Španiji vodila strahovita propaganda proti italijanskim legionarjem s falzificiranim materialom. List navaja ob tej priložnosti podrobnosti o angleških metodah, ki so jih uporabljali v Ameriki od leta 1914 do 1918. Zda poskušajo Angličji spravljati v svet take neresnice o vojni na Nizozemskem, Belgiji in Luksemburgu. Te neresnice izvirajo iz iste kuhinje, ki je hotela provocirati italijanski narod z zasvoženim pomorsko kontrolo zapada. Na kraju pravi list, da se vojna v Flandriji razvija po zakonih zgodovine, ne pa propagande.

Amerika se pripravlja

Poveljnik ameriške vojske v zadnji svetovni vojni zatrjuje, da bodo morale Zedinjene države vstopiti v vojno

Washington, 15. maja. AA. (Reuter). Poveljnik ameriške vojske v minuli vojni general Pershing je izjavil včeraj, da je treba pripraviti vse sile države »zadnji vstop« v vojno. Pershing je med drugim dejal: Nihče od nas ne more trditi, kdaj bi mogli biti mi zapleteni v vojno, ki je sedaj vzplamela v Evropi. Danes je položaj tak, da ne moremo odlagati naših urav.

Washington, 15. maja. s. (Reuter). Predsednik Roosevelt je izjavil včeraj na konferenci tiska, da je razširjenje vojne v Evropi v zadnjih tednih nekoliko bolj približalo vprašanje obrambe Zedinjenih držav. Roosevelt je dejal dalje, da bo zato

Rim, 15. maja. AA. (DNB). »Tribuna« piše o problemih Sredozemskega morja ter pravi, da sta se Francija in Anglija vedno upirali rešitvi teh problemov, ki predstavljajo osnovne pogoje za veliko Italijo. List pravi, da želita zapadni demokraciji napraviti iz Italije ujetnico in jo utruditi ravno na Sredozemskem morju. Toda noben dogodek minulosti in sedanjosti ne more odvrniti pozornosti Italije od te točke. Italija je v tem nepopustljiva.

Delna mobilizacija na Madžarskem

Basel, 15. maja z. »Basler Nationalzeitung« komentira vpoklice rezervistov na Madžarskem in tolmači ta ukrep madžarske vlade za dokaz, da je vojna nevarnost razširjena sedaj tudi že na Podunavje. Madžarska vlada sicer uradno utemeljuje te vpoklice s običajnimi vojaškimi vajami, vendar pa smatra list to utemeljitev za dokaj šepavo, če se pomisli na to, da sedaj glavna poljska dela, ko taki vpoklici niso običajni. Zato smatra da imajo ti vpoklici značaj delne mobilizacije in da so v neposredni zvezi z razvojem splošnega mednarodnega položaja.

Budimpešta, 15. maja AA. (Havas) Na Madžarskem so izšli posebni predpisi o zbiranju starih kovin.

danes predložil kongresu v odobritev nove kredite za narodno obrambo.

Izjava angleškega veleposlanika v Ameriki

Washington, 15. maja. s. (Reuter). Angleški veleposlanik lord Lothian je dejal smoti v nekem govoru, da bo prihodnjih 30 dni odločilnih. Izjavil je: Če Hitler ne bo naletel na resen odpor in obrambo v svojem stremeljenju, da zavzame Evropo, Azijo in Afriko in če padejo zadnji branci v Evropi, bi znala ostati Amerika sama, da brani zapadno civilizacijo. Hitler očividno želi izsiliti odločitev, preden zavezniki mobilizirajo vse svoje sile za borbo.

Prvo kolesarsko cesto dobimo

Začeli so jo delati ob Celovski cesti — Ločena vozišča za kolesarje so najpotrebnejša v okolici mest

Ljubljana, 15. maja Kljub vsem začetnim težavam smemo upati, da je led prebit: prva kolesarska cesta pri nas je v delu. Ko bo prvi košek kolesarske ceste služil svojemu namenu, se kolesarske ceste menda ne bodo zdale več tako fantastična zamisel tistim, ki se vedno ne morejo razumeti, zakaj se je kolesarstvo pri nas tako zelo razširilo. Delati so začeli vzdolž Celovske ceste, na levi strani, v odseku od konca strnjene stavbnega sistema (približno pri stari mitnici) in remize. To delo spada pod pristojnost mestne občine kakor tudi vzdrževanje državne ceste do št. Vida. Z razširjenjem tramvajskega omrežja do št. Vida so bile, kakor znano, velike težave, ker je državna cestna uprava zahtevala tlakovanje Celovske ceste. (Podobne težave so zaradi tramvaja na Tyrševi cesti.) Ko so bili končno odobreni krediti za tlakovanje Celovske ceste, se vedno ni bilo denarja za kolesarsko cesto, ki je tu neobhodno potrebna. Denarja za večja podobna dela, da bi vzdolž moderniziranih cest sprotili delati tudi kolesarske ceste, sedaj še vedno ni in težko je reči, ali bo davščina na kolesa, dohodek banovinskega cestnega sklada, začela služiti svojemu namenu — kolesarskim cestam.

To delo ob Celovski cesti je bolj eksperiment — ne sicer v tehničnem pogledu — saj bo cesta le nekaj sto metrov dolga. Navzgor od remize dela ne bodo nadaljevali takoj. Kolesarska cesta bo 3 m široka. Od tramvajске proge bo ločena s živo mejo. Cestišče nasipajo z debelejšim prodnatim nasipom in podobnim nasipnim materialom, ki ga pridobivajo pri podrtanju stavb. Na ta trden nasip bodo nasuli še plast finejšega peska in cestišče utrdili. To bo torej tako znano makadamsko cestišče, ki bo po svojem namenu povsem ustrezalo, saj kolesa nasipa ne razvzroja, temveč ga se celo zgledajo. Toda ta cesta ne bo služila samo kolesarjem, temveč tudi mlekaricam ter sploh za prevažanje ročnih vozčkov. V prometnem pogledu bo torej podobna desnemu hodniku ob Tyrševi cesti na Ljubljanskem polju. Tudi tistega hodnika se poslužujejo kolesarji in mlekarice vzajemno, a so si ga prilastili sčasom, dokler jim uporabe niso močje odbrili. Ob kolesarski cesti na Celovski cesti pa bodo nasuli še meter širok hodnik za pešce. Ta hodnik je prav tako potreben kakor kolesarska cesta, kajti sicer bi morali pešci skakati pod kolesa ali celo pod tramvaj in nastal bi nov prometni problem. Celovska cesta je zlasti ob nedeljah podobna Aleksandrovi — služi ljudem kakor promenadna pot, ko grede iz mesta v okolico. Z ozirom hodnikom bo vsaj nekoliko ustrezno tudi pešcem. S kratko cesto bodo kolesarji dobili vsaj vzorec kolesarske ceste, da se bodo lahko sklicevali nanj, če, takšne ceste si želimo.

PROPAGANDNE RAZGLEDNICE ZLETA MARIBORSKE SOKOLSKKE ŽUPE

se dobijo v trgovini »Olimpija«, Tyrševa ulica, v Avtomatskem buffetu, Slovenska ulica, pri Tiskovni zgradbi, Aleksandrova cesta in v Kolodvorski prodajalni časopisov na kolodvoru.

Churchillova vlada popolna

London, 15. maja. s. (Reuter). Ministrski predsednik Churchill je sredi dokončno izpopolnil svojo vlado. Za ministra za produkcijo letal je imenovan lord Beaverbrook, znani časopisni magnat. Ministrstvo za produkcijo letal je bilo šele sedaj na novo ustanovljeno. Za ministra za dominijske in imenovan lord Cordercott (Thomas Inskip). Novi minister za škotsko je Brown, minister za vzgojo Ramsbottom, minister za poljedelstvo Hudson, minister za blokado Dalton, minister za plovbo Cross, prometni minister Reith, kancelar Lancastra je lord Hankey.

Sovjetski gost v Berlinu

Moskva, 15. maja. AA. (DNB). Šef sovjetskega civilnega letalstva Molokov je odpotoval v Berlin, kjer bo gost nemškega letalskega ministrstva.

Dnevne vesti

— Pokojninski zavod v Ljubljani bo investiral 8.000.000 din v nepremičnine v Dalmaciji. V Zagrebu se je mudila delegacija odbora delegatov Pokojninskega zavoda v Splitu. Oglasila se je na pristojnih mestih, da intervjuarji glede prečitih vprašanj v zvezi z uredbo o razmejitvi teritorija Pokojninskih zavodov. Na pristojnih mestih so tudi posredovali, da bi ne prišlo od odtoditve Dalmacije od ljubljanskega Pokojninskega zavoda, dokler zavod ne bo izdelal bilance za preteklo poslovno leto. Po nekaterih informacijah bo uprava Pokojninskega zavoda v Ljubljani dala odbor delegatov v Splitu nad 8.000.000 din, kolikor pripada na Dalmacijo od sredstev za investicije v nepremičnine. Uprava Pokojninskega zavoda je nedavno razpravljala o naloganju razpoložljivih sredstev in je bilo sklenjeno glede na nemirne čase, da ne bodo nalagali denarja v hipotekarna posojila, pač pa v nepremičnine, parcele in hiše. Zavod bo dal za Dalmacijo glede na število zavarovancev v posameznih mestih primerne vsote denarja, ki jih bodo porabili za zidanje stanovanjskih hiš in nakup drugih nepremičnin. Tako bodo na Sušaku in v Dubrovniku investirali v nepremičnine po 1.500.000 din, okrog 1.000.000 din v Šibeniku, ostanek pa v Splitu. Ta denar bo investiran že letos.

— Praktični učiteljski izpiti so bili od 3. do 9. t. m. pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani. Izpit so napravili naslednji učiteljsko-pripravniki (-ce): Apčenc Marta, Duh Ivan, Jelšnik Velenka, Klemenčič Avgusta, Kveder Pavel, Merzel Marija, Metelko Antonija, Pirnat Edvard, Presetnik Franciska, Tavželj Ljudmila, Versič Konrad.

— Zdravniški pregledi vajencev. Z odlokom banske uprave z dne 6. aprila t. l. je odredeno, da bodo namesto banovinskih in šolskih zdravnikov pregledovali vajence zdravniški Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Pregledi vajencev, ki so bili sprejeti v zavarovanje po 8. aprilu lani in ki še niso bili zdravniško pregledani, so določeni dnevi od 1. t. m. do 30. junija. Delodajalci so dolžni v smislu § 253 obrtnega zakona poslati svoje vajence na dan poziva k zdravniški preiskavi. Če bi ne bil kateri izmed vajencev pozvan k zdravniški preiskavi, ga mora na preiskavo opozoriti delodajalec sam, da se bo v določenem roku prijavil. Vajenci, ki so bili lani že zdravniško pregledani, bodo imeli ponovno pregled pri istih zdravnikih kakor lani, in sicer vsi tri mesece.

— Razpis francoskih štendijs za naše dijake in profesorje. Kakor prejšnja leta se je francoska vlada odločila tudi v šolskem letu 1940/41 podeliti jugoslovanskim profesorjem in študentom štendijskega nadarjevanja študij v Franciji. Pogoj so naslednji: kandidati morajo biti jugoslovanski državljani in morajo imeti diplomski izpit ali diplome z izpiti, ki ustrezajo diplomskemu izpitu. Dijaki umetniških šol lahko predložijo namesto teh diplom potrdila ravnateljev njihovih šol. Kandidati morajo dokazati dobro poznavanje francoskega jezika in si o tem priskrbeti potrdilo od glavnega tajnika Francoskega instituta bodisi v Ljubljani, Zagrebu ali Beogradu, lahko pa tudi od francoskega konzula. Prosje morajo predložiti s potrdilom rektorja vseučilišča, ki jim je izdalo diplom in ki bo po overitju izročilo prošnjo francoskemu poslanstvu.

— Nad 5 in pol milijonov dobička Nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnice v Ljubljani. Zadruga bo imela 25 t. m. občni zbor in v ta namen je izdala v svojem glasilu poslovno poročilo, ki izkazuje, da ima zadruga 167.638 din gotovine, zaloge v vrednosti 7.956.932 din in denarnih vlog 240.022 din. Razen tega ima še prioriteten delnic Ljubljanske kreditne banke v vrednosti 300.000 din. Kavcije in udeležbe pri drugih združenjih znašajo 90.112 din, premičnine po odpisu 1.711.564 din, nepremičnine s parcelami 6.064.149 din. Aktivna znašajo 21.916.323 din. Račun izgube in dobička izkazuje, da znaša kosmati prebitke skupno pri prodaji manufakture, spečerije in kuriva 4.577.108 din, režija je pa znašala 3.329.378 din.

— Iz zapora je ušel. Orožniki v kamniškem okraju so dolgo zasledovali in lovili 31letnega Jožeta Prekleta, znanega vlačugarja in tat. Zadnje čase se je najrajši potikal ter kradel po vaseh okrog Tušina. Zasledovalca so orožniki slednjič vendarle aretirali in izročili v zapore kamniškega sodišča, odkoder pa je že po nekaj dneh pobegnil. Preklet, ki je znan tudi pod nazivom »avstrijski Jože«, se je najbrže zopet zatekel v hribovsko vas, kjer bo naprej poskušal srečo s tatvinami. Zasledovalci ubekajo je srednje veliki, suhe postave, temnopolt in oblečen v črne hlače ter siv suknjč.

— Rojaki v Ameriki. V Strabane v Pensilvaniji je umrl v starosti 74 let Jože Novak po rodu iz Koritnice v St. Petru na Krasu. V Loranu, Ohio, je umrl Math. Ostanek, ki je bil zelo delaven duhovni delavec, doma je bil iz Rakete, v Loranu je bival 33 let. V Sheboyganu, državi Wisconsin, je umrl Josip Teru, star 57 let, doma iz Skočjana. V Uniontown v Pensilvaniji, je umrla Elizabeta Barbič, stara 46 let. V Jolietu Illinois je umrla ena najstarejših naseljencev Marija Kukar v starosti 85 let. Doma je bila iz Brezovega Rebra pri Semicu. V istem kraju je umrl tudi Ivan Marincej.

— Projekt uredbe o železu in jeklu. V direkciji za zunanjo trgovino je bila seja posvetovalnega odbora za metalurgijsko industrijo in na nji so izdelali načrt uredbe o železu in jeklu. S to uredbo bo regulirana trgovina, urejena kontrola produkcije in razporeditev železa in jekla.

Iz notranje politike

Agenti tuje propagande

»Jugoslovenska Otadžbina« (Beograd) piše:

Znano je, da so v Beogradu tuja podjetja, ki so imela pred letom dni trideset namencev, danes pa jih imajo par sto. Ali je bivanje vseh teh ljudi neogibno potrebno v Beogradu? Ali je njih poklic pod zaščito teh ustanov prenehal biti sumljiv?

Obstoji pa še mnogo večje zlo. Ne gre samo za tuje državljane, ki so agenti tuje vohunstva in propagande. So tudi naši državljani, celo naši domači sinovi, ki so agenti te propagande. Med njimi so taki, ki prikrivajo to z neko ideologijo, nadalje taki, katere si kri v službo proti državi, so pa tudi taki, ki odprto delajo za denar. Med temi tipi so naši tuji agenti svoje poslušno orodje. Ti se morda težje najdejo, toda nanje je treba budno paziti in tudi oni morajo biti neusmiljeno preganjani. Sicer bo odstranitev tujcev iz Jugoslavije brez pomena.

Zanesljivo se ve, da so v posameznih krajih naše domovine cele organizacije naših državljanov v tuji službi, s funkcijami, ki imajo vojaške in milicinske čine in ki so dobili točno določene dolžnosti in naloge. Tu so tudi uniforme in orožje, njih zveze z inozemstvom pa so žive in trajne. Na to tujo propagando, ki ima za nas lahko katastrofalne posledice, morajo najskrbneje paziti policaini činiteљи in vsi organi državnih oblasti.

Izpuščenji jubilej

Pod tem naslovom piše »Narodni list«: Split rad proslavlja, Split tudi more proslavljati. On sam se začelja kot slava in sicer kot slava rimskega Imperatorja. Dikloekcijan je ustanovil Split in Split ga je proslavil.

Ko je naša rasa ob morju morala spregovoriti v književnosti, tedaj je spregovoril Splitan Marko Marulić ter je zapisal svoj stih kot hrvaški stih. Tudi njega je Split proslavil. Ko je celokupna naša jugoslovenska rasa pred 25 leti v težkih in usodnih dneh, ko se je risal nov zemljevid Evrope na bojnih poljanah, v svojem rasnem instinktu izrekla pred Evropo svojo besedo, tedaj je oblikoval to besedo Splitan dr. Ante Trumbić.

Mnogi in najbolji mu dajejo priznanje za formulo: Srbi, Hrvati in Slovenci so en narod in hočejo eno narodno državo. Izmed teh mnogih je nedavno njegov tovariš pri delu dr. Bogumil Vošnjak napisal:

V velikem zgodovinskem trenutku, kakršni se ne vračajo v teku stoletij, je dalmatinski rodoljub z velikim političnim izkustvom in lepo preteklostjo, dr. Ante Trumbić zbral okoli sebe sodelavce iz vseh jugoslovanskih dežel Avstroogrške. Nedvomno je bil velik taktičen dar tega ne-navadnega Splitana, da je tudi v najtežjih dneh svetovne vojne očeval to ekipo, ki je drzno trdila, da je v njenem taboru — Jugoslavija.

Drugi so mu posvetili druga priznanja in drugače proslavili njegove uspehe v Jugoslovanskem odboru, ki je dokazal, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod. Samo njegov Split mu ne da priznanja. Samo Split je izpustil jubilej, v katerem je njegov sin imel predsedniške vloge. . . Split, morda smo s tem zapiskom rešili — tvojo čast!

Nepotrebne pridige

Sarajevski »Katolički tjeđnik« je nekoliko pozno objavil poročilo o govoru inž. Avg. Kosutica, ki je po njegovi navedbi baje rekel med drugim: Opozorjam na Napoleona, ki je rekel, da se zaman sklicuje na Boga, ker je Bog tako z enim kakor z drugimi, toda raje marsiča z močnejšimi bataljoni. Ta citat je ponatisnila tudi zagrebška »Hrvatska straža«.

Obema odgovarja sedaj »Hrvatski dnevnik«, ki citira Kosutičeve besede, kakor so bile natiskane v istem dnevniku že 13. aprila: Na to je že Napoleon odgovoril, ko je rekel svojim prostovoljcem: Vojaki, ne pozabite, da Bog marsiča vedno z močnejšimi bataljoni. V našem času bi se namesto te vojaške formule lahko povedala resnica, da je Bog vedno na strani pravice in poštenja, svobode in mira.

»Hrvatski dnevnik« dostavlja: »Katolički tjeđnik« svojemu netočnemu citatu pristavlja tale komentar: Mislimo, da bi bilo bolje, če bi te aluzije vsaj v tako neprimerni obliki izostale. Mislimo, da bi bilo bolje, če bi izostalo to netočno citiranje in z njim tudi napačno komentiranje.

V soboto 18. t. m. TELOVADNA AKADEMIJA Sokola III v veliki dvorani na Taboru

Ureditev poštnega ministrstva

Beograd, 15. maja. p. »Službene Novine« so včeraj objavile uredbo o organizaciji poštnega ministrstva. Uredba ima 69 členov in določa podrobno organizacijo vse službe v ministruvstvu in v posameznih direkcijah. Z uredbo bo izvedena obsežna decentralizacija ministrstva, od katerega pride mnogo kompetenc na posamezne direkcije. Direkcije bodo v bodoče v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Novem Sadu, Sarajevu, Splitu, Skoplju in na Cetinju. Uredba odreja tudi ustanovitev vrhovnega poverništva pri ministruvstvu, ki bo kontroliralo delo v direkcijah ter v posameznih postnih ustanovah.

Velika umetnostna razstava v Beogradu

Beograd, 15. maja. p. Za prihodnjo nedeljo se v Beogradu pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla otvori XII. pomladanska razstava jugoslovanskih umetnikov. Vsega skupaj bo razstavilo 130 umetnikov okrog 315 del in sicer 203 oljnat, 71 akvarelnih slik ter 41 kiparskih del. Razstavo bo otvoril prosvetni minister Boža Maksimović.

Pri razstavi bodo izmed slovenskih slikarjev in kiparskih umetnikov sodelovali: Tine Gorjup, France Gorše, Fran Zupan, Božidar Jakac, Matija Jama, Tine Kos, France Kralj, Tone Kralj, Miha Malek, Rane Mihelič in Oton Postrušnik.

Greta Garbo
v vlogi
sovjetske
emisarke

Ninočke

je ilager sezone!
Ne zamudite izvrstne kome-
dije pri kateri se boste od
srca nasmejali...

Kino Union,
Ob 16., 19. in 21. uri
Tel. 22-21

Samo še danes in jutri
ob 16., 19. in 21. uri
LJUBEZEN V PLANINAH
KINO SLOGA, tel. 27-30
Magda Schneider - Rolf Wanka - Viktor Staal - Aneliese Uhlig - Paul Wegener.

Razstava mariborskih likovnih umetnikov Tudi letošnja razstava kaže rast in napredek naše likovne umetnosti

Maribor, 14. maja
Poročali smo že o svečani otvoritvi raz-
stave naših mariborskih likovnih umet-
nikov v okviru III. umetnostnega tedna.
Razstava, ki bo trajala do 25. t. m., nudi
vsem ljubiteljem in prijateljem likovne
umetnosti zelo prijetno presenečenje. Ka-
že nam umetniško rast in duhovno poglo-
bitev razstavljalcev umetnikov. Pri raz-
stavljenih umetninah prevladujejo pred-
vse domači pokrajinski folkloristi in tudi
socialni motivi, kar daje razstavi nek po-
seben pečat, ki je povsem v skladu s tra-
dicijami in namenom umetnostnega tedna.

Samo še danes in jutri
BAL V OPERI
KINO MATICA

Med razstavljalci srečamo Frana Goloba,
Maksa Kavčiča, Ivana Kosa, Karla Jiraka,
Zorana Musiča, Lojzeta Sušmelja in Klav-
dija Zornika. Pri Franu Golobu prevladu-
jejo pokrajinski motivi. Omeniti je pred-
vsem motiv »Za ribniki« in »Koprivne«.
»Ruse« in »Kmetija pri Prevaljah«. Fran
Golob razstavlja 4 akvarele in 3 olja. Nje-
gove umetnine kažejo svojevrsno tehni-
ko v kompoziciji ter izvedbi.
Maks Kavčič razstavlja 8 olj. Tudi pri
njem so v ospredju domači motivi, tako
na primer »Mestni park I.«, »Mestni park
II.«, »Drava« in »Zgornji Potrč«. Kakor
Golob, tako kaže tudi Kavčič izpopolnje-
vanje in poglabljanje.

Ivan Kos in Karel Jirak sta stara znan-
ca, prav tako Zoran Musič. Ivan Kos raz-
stavlja 1 olje in 7 akvarelov. Zanimivo je,
da se Kos obrača k morju, k južnim mo-
tivom, o čemer pričajo predvsem »Dalma-
tinske hiše« in »Ob morskem obali«. Izred-
no močan je Karel Jirak, ki je bogat na
konceptih ter izvirni obdelavi. Razsta-
vil je 11 umetnin v olju. Tudi Jirak ljubi

domače motive. Omeniti je »Stolnice« in
»Kamnice«. Folklorno podčrtane so »Ha-
ložanke«, socialni poudarek kažejo »Kopa-
ci«, ki so upravljeni domovna umetnina. Pri
Zoranu Musiču, ki razstavlja 6 umetnin v
olju, je omeniti mariborske motive »Graj-
ski trg«, »Aleksandrova cesta« in »Kolo-
dvor«. Razen tega še »Rumene tulipane«
in »Bele tulipane«. Zoran Musič si je ob
prilici svojih dobesednih razstav v naših
največjih središčih umetnosti pridobil to-
liko priznanja, da ni potrebno o njegovih
umetninah še podrobneje razpravljati.
Naš kobanski slikar Lojze Sušmelj, ki
se je predstavljal nedavno naši kulturni
javnosti s svojimi »Kobanskimi motivi«,
obsegajočimi 30 izvirnih linorezov z na-
sega Kobanskega, pa tudi z nedavno raz-
stavo v okviru Kobanskega tedna, je pri-
speval tudi za razstavo III. umetnostne-
ga tedna 2 olji, ki nam kažeta kobanski
svet v Sečnici ob Dravi in pri Sv. Duhu
pri Ojstrici. Sušmelj je začrtana se lepa
pot v bodočnost, prav tako tudi Klavdiju
Zorniku, ki se je izkazal in ki je zdel
za razstavo umetnostnega tedna umetni-
ške motive s Sv. Miklavža na Dravskem
polju in prelepe »Tulipane«.

Do solz se nasmeje publika pri filmu
BAL V OPERI
KINO MATICA

Razstava zbujajo pozornost in zanimanje,
pa tudi hvaloslova priznanje mariborske
kulturne javnosti. Po svoji visoki umetni-
ški stopnji zasluži, da si jo ogledajo vsi
iskrni prijatelji in podporniki naše likov-
ne umetnosti. Razstava, ki se nahaja v
Sokolskem domu, je odprta do 25. t. m.
vsak dan dopoldne in popoldne. Še sedaj
lahko trdimo, da je slikarska razstava
pomembna kulturna prireditev v obsežnem
programu III. umetnostnega tedna.

Mladina poje in svira Misli in ugotovitve ob 7. sklepem nastopu gojencev glasbene šole »Drave« v Mariboru

Naša »Drava« ima pomembno kulturno
poslanstvo v vrstah našega železničarstva,
ki ga hoče pridobiti za vzvišene ideale
glasbe in lepe pesmi. O prepleh uspešnih
sistematskega dela na tem področju smo
izprvo poročali že ob lanskem jubileju
»Drave«. Precejšen delež pomembnosti kul-
turnega poslanstva pripada glasbeni šoli
»Drave«, v kateri se šola naš nadebudni,
mnogo obetajoči glasbeni naraščaj pred-
vsem iz železničarskih družin. Kaj premo-
re smiselna in smotrna glasbena vzgoja, je
pokazal letošnji 7. skupni nastop gojen-
cev obsejne glasbene šole v veliki dvorani
Narodnega doma.

Na tem večeru je zaslužni predsednik
»Drave« g. Jože Vokač poudaril napredek
gojencev. Ta napredek se kaže zlasti ob
primerjanju prvega in drugega nastopa
gojencev glasbene šole »Drave« ter letoš-
nje 7. skupne produkcije. Šola je povsem
dosegla svoj namen. Zahvala za to gre
predvsem vodji glasbene šole prof. H. Dru-
zoviču sen. ki posveča glasbeni vzgoji go-
jencev vse svoje bogato znanje ter odlične
sposobnosti. Prisrčna zahvala gre tudi
prof. Družoviču ml., gospe Družovičevi,
prof. Mohorku ter vsem ostalim članom
učiteljskega zbora. Seveda ne smemo pri-
tem pozabiti na starše, ki se ne plašijo no-
benih žrtve in nenehne skrbi, samo da za-
gotovijo svoji deci glasbeni pouk in uspešno
glasbeno vzgojo. Gojenci in gojenke pa se
z verno in ljubeznijo posvečajo glasbi in
petju. Njihova ljubezen žanje tudi lepe
uspehe, o čemer pričata tudi letošnja skup-
na produkcija. K tem ugotovitvam pred-
sednika g. Vokača bi pripomnili še to, da
je treba pri poglavju o zaslugah omeniti
predvsem društveno vodstvo, ki je s svojo
iniciativnostjo in agilnostjo tudi pomagalo
šoli do obstanka in sedanjega lepega raz-
maha.

Produkcija gojencev in gojenk glasbene
šole »Drave« je dosegla stopnjo pravega
koncertnega programa. Ljubko so zapeli
gojenci pripravljale šole Golobovega »Pe-
vca«, B. Ipavčevega »Božjega volaka« in
Vilharjeve »Mladič«. Sledil je klavirski
solo, ki ga je odlično izvajala na klavirju

nadarjena gojenka O. Papst. Lahova in
Hilbova sta izvajali četrtočrtno na klav-
irju Galov »Srbski ples št. 6«. Zelo živo
in pevsko dobro izšel je deški zbor.
Mladi pevci so zanosno zapeli Pregljevo
»Pesem o ciganu«, Spoljarjevo »Nocoj je
prav lep večer«, Adamčičev »Kdo najlep-
še žive in Vrhovskega »Pod kopino« ob
spremljavi klavirja in violine. Violinskemu
tercet S. Podleske, E. Laha in F. Wiestar-
lerja, ki je lepo izvajal Jirančeve »Narod-
ne pesmi«, je sledilo solistično petje nadar-
jenih pevcev M. Rapotčeva je ubrano za-
pela Mendelssohnovo »Na krilih petja« in
Krekovo »In če sreča bi moja«. Pri tem je
dosedla lepe viške. Izredno lep uspeh je
zela O. Papstova s Krekovo »Zbogom la-
stave« in Zlatičev »Romano«. Papstova
kaže zelo solan glas in prijeten sopranski
organ. Zelo nadarjen je tudi B. Gnušek, ki
je moral Adamčičev »Nocoj« je pa svetla
noč« celo ponoviti. B. Gnušek razpolaga z
dobro kultiviranim glasom, ki kaže razsež-
nost in prodornost. Vsi trije solistični pevci
so bili deležni prav posebnega priznanja
občinstva. Znanja je tudi nadarjenost go-
jenca C. Veroneka, ki je z velikim uspe-
hom nastopil že na lanskem jubilejnim
koncertu »Drave« in ki je to pot brezhib-
no odsviral Haydnov »Violinski koncert«.
Zelo učinkovit je bil nastop godalnega or-
kestra, ki je izvajal Mozartovo »Malo noč-
no glasbo« v 4 stavkih. Orkester je vodil
Družovič ml., pri klavirju je spremljal N.
Lah. Pri orkestru je bil čutiti smotrno iz-
vežbanost in skladno zlitost. Primeren za-
ključek pestro izbranemu sporedu je bila
Schwabova »Kanglica«. Izvajal jo je toplo
in prisrčno mladinski zbor z godalnim or-
kestrom ter ob spremljavi klavirja Dirigir-
al je prof. Družovič ml., pri klavirju pa je
spremljal D. Hübl.

Občinstvo je prihitelo v lepem številu
k skupnemu nastopu nadebudnih in nadar-
jenih gojencev glasbene šole »Drave«. Med
občinstvom so bili predvsem ljubitelji gla-
be in stari gojenci, ki so bili ob lepem
uspehu svojih otrok prijetno presenečeni.
Občinstvo ni štedilo s toplim priznanjem
vsem nastopajočim, ki so to priznanje tudi
v polni meri zaslužili. — V.

Mariborske in okoliške novice

— III. umetnostni teden v Mariboru. Dre-
vi ob 20. bo v Narodnem gledališču večer hr-
vatskih književnikov. V petek 17. t. m. bo
večer mariborskega tria Klasično-Poljanec.
Bajde v dvorani na Aleksandrovi cesti 6.
V soboto ob 20. bo v gledališču krstna
predstava Golubovega »Chrysalide«. Krstna
razstava naših mariborskih likovnih umet-
nikov v Sokolskem domu bo odprta do
25. t. m.

— Darujmo revni deci obleko, perilo in
obutevi! Naj ne bo družine, ki bi se ne
odvažala prošnji ženskega društva. Pripra-
vite zavijte, da pojde zbiranje hitro izpod
rok. Podprimo plemenito akcijo ženskega
društva v Mariboru!

— Nov grob. V Frankopancu ulici 59
je umrla vdova po ključavničarju državnih
železnic Katarina Pfeiffer, stara 72 let.
Zaljubljenim svojem našo globoko sožale!
— Naredba o omejitvi prodaje tekočega
goriva. Mestno poglavarstvo razglasi: V
smislu odredbe ministrstva za trgovino in
industrijo se vsa obrtna podjetja, ki imajo
naprave z motornim pogonom na tekoče
gorivo, pozivajo, da morajo najkasneje do
1. septembra t. l. preurediti svoje naprave
na pogon z domačim gorivom ali jih uspo-
sobiti za uporabo druge vrste pogonske si-

le, da bi zagotovila neovirano delo svojih
naprav, če bi tekočega goriva primanjko-
valo. Ker mora banska uprava v Ljubljani
po 1. juliju ministrstvu poročati, koliko je
v tem pogledu že izvršenega, poziva mest-
no poglavarstvo prizadete, naj sporoče
najkasneje do 1. julija neposredno banski
upravi, oddelek VIII, v Ljubljani, ali je
preuredile motorje na uporabo domačega
goriva že izvršena, odnosno kdaj bo po
pričakovanju izvršena.

— Mariborske tržne cene: Goveje meso
I. vrste 14 do 16 din, II. vrste 12 do 14,
teletje 12 do 14, svinjsko 16 do 18; slanina
16 do 18, salo 20, mast 22 din za kilogram;
krompir merica 12 do 14, italijanski kilo-
gram 8 do 9, čebula 3 do 4, česen 8 do
10, kislj zelje 5, kislj repa 2.50, hren 7
do 9, glavna solata 16 do 20, kup regrata,
radiča in špinata po 1 din, belušje 16 do
20, grah v stročju 14 do 16, luščen grah
17.50 do 20; jabolka 6 do 12, hruške 8
do 12, suhe slive 6 do 10, celi orehi 8 do
9, luščeni orehi 14 do 28 din za kilogram;
liter pšenice 2.50, rži 2, ječmena in koruze
1.50 do 1.75 odn. 2, ovs 1.25 do 1.50 prosa
2.25 do 2.50, ajde 1.50, prosenega pšena
4.50 do 5, ajdovega pšena 4.50 do 5 din,
fižol po 4 do 8 din za liter; ribe: mrene 12,

belice 8 do 10, klini 12, morske ribe 10 do
24, morski rak 28 do 32 din; liter smetane
10 do 15, mleka 2 do 2.50, surovo maslo
40 do 44, čajno maslo 48 do 50, kuhano
maslo 40, domači sir 10 do 12, jajca 0.80
do 1 din; kokoši 25 do 35, par piščancev
35 do 70, gost 40 do 50, purani 60 do 110,
race 20 do 25 din; domači zajci po 8 do
28, kozličji 55 do 120, jagnjeta 70 do 100
din za komad; sladko seno 190 do 200 din
za 100 kg, kislj seno 160, pšenična slama
60 din.

— Fantovski spopad. V Kamnici je na-
stal spopad med fanti, med katerim je do-
bil zabodljiv v desnico solski sluga Franjo
Potočnik iz Maribora, ki se je moral za-
teči v splošno bolnico.

— Kolo so našli v Wildenrainerjevi ulici.
Kolo je znamke »Prestor« in ima evidenčno
številko 2-168632. Lastnik dobi kolo na
policiji.

— Okrodeni sejmari. V stanovanje sej-
marja Mihaela Majcenoviča v dr. Krekovi
ulici 4 v Studencih se je vtihotali zliko-
vec, ki je odnesel iz omare okoli 1000 din
gotovine. V zvezi s to tatvino so orožniki
arrestirali nekoga Franca M., ki pa taji
krivdo.

— Berač zanetil požar. V Metavi je iz-
bruhnil ogenj v gospodarskem poslopju po-
sestnika Marka Klemenčiča. Ogenj se je
razširil na vse poslopje ter ga popolnoma
vpepeli. Zgoreli so tudi razni gospodarski
stroj in 10 kokoši, medtem ko se je do-
mačim posrečilo, da so rešili živino. Škode,
ki jo ima Klemenčič zaradi požara, je
okoli 20.000 din. Kakor je ugotovila pre-
iskava, je ogenj najbrže zanetil neki berač,
ki je prenočeval na sčednju, s tem, da je
odvrgetl goreči cigaretni ogorek.

— Tri žrtve zaradi padea s kolea. V
Koskih je padla s kolea 44letna kuharica
Terezija Korže, ki je obležala nezavestna
s hudimi poškodbami na glavi. — S kolea
je padel tudi 38letni posestnik Janez Bab-
šek, ki si je pri padcu poškodoval roke
in noge. — Pri Sv. Petru niže Maribora pa
je padel s kolea 34letni posestnik Rudolf
Krajnc, ki ima poškodbe na glavi. Vse
ponesrečence so prepeljali v mariborsko
splošno bolnico.

— Tujskoprometni tečaj v Lučah ob Sa-
vinji. Jutri 16. maja bo v Lučah ob Savinji
enodnevni tečaj za pospeševanje turizma
in gostinstva. Tečaj priredi banska uprava

Ne zamudite najboljšega filma
BAL V OPERI
KINO MATICA

s sodelovanjem tujskoprometne zveze »Put-
nik« v Mariboru, medtem ko je krajevne
priprave za tečaj prevzelo tujskopromet-
no društvo v Lučah. Program tečaja, ki bo

Kozjaku nove šolske postojanke

Kaj je z novo obmejno šolo pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu

Maribor, 14. maja.
Znano je prizadevanje naših narodno-
obrambnih ustanov in tudi CMD za gra-
dno nove šole pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu.
Po razmejitvi je prišla bivša tamošnja
nova Ciril-Metodova šola čez mejno črto.
Sedanje staro šolsko poslopje pa že dolgo
ne ustreza več svojemu namenu. V treh
neprikladnih učnih sobah se mora študentski
okoli 160 učencev. Za učiteljsko je na tej
trirazrednici na razpolago eno stanovanje,
za silo se za samsko učno moč, medtem
ko mora stanovati tretja učna moč v »im-
provizirani sobi«. Nujno potrebna bi bila
razširitev šole v štirirazrednico, razen tega
izgradnja dovoljenega števila stanovanj za
učiteljsko.

Prvotno so sprevideli te nedostatke tudi
pristojni činitelji. Podprli so prizadevanje
obmejnih prosvetnih delavcev, da se kupi
stavbišče za novo šolo. Toda pojavil se je
interes s tretje strani v zvezi z možnostjo
razširjenja župnijskega posestva. Občinski

Zbor vinogradnikov v Dol. Lendavi

Vinogradniki dravske banovine, združeni
v Vinarskem društvu v Mariboru, bodo
letos zborovali v Dolni Lendavi.

V soboto 18. maja bo imelo ob 20. zve-
čer Vinarsko društvo v čitalnici hotela
»Krone« svoj redni letni občni zbor, v ne-
deljo 19. maja pa bo prav tam XII. kon-
gres vinogradnikov dravske banovine. Na
kongresu, ki se bo pričel ob 10. dopoldne,
bosta poročala o selekcijskih krogih kmet-
ski svetnik Kuret Vladimir, banov. re-
ferent za vinarstvo v Ljubljani, ter Vojsk
Franjo, kletarski nadzornik iz Maribora,
o pogojih za pravilno kletarstvo.

V nedeljo 19. maja bo priredila Vinarska
podružnica v Dol. Lendavi ob 9. dop. III.
vinsko razstavo in vinski sejem v gornji
dvorani hotela »Krone« v Dol. Lendavi.
Razstavljeni bodo vina iz lendavskih go-
ric in Medjimurja. Ta razstava in vinski
sejem imata predvsem namen, pokazati
vinogradnikom iz vse dravske banovine
napredek prekmurskega vinogradništva v
zadnjih sedmih letih. Vinska poskušnja bo
pokazala, da imajo v lendavskih gorah
vinogradniki prav dobro sortirana in pitna
namizna vina.

Dne 19. maja popoldne si bodo udele-
ženci kongresa ogledali dolnjelendavske
gorice ob naši vzhodni državni meji.
Ker so z Dol. Lendavo ugodne železni-
ške zveze, vabimo vinogradnike, kupce in
ostale interese, naj se te manifestacije
naših vinogradnikov udeležijo v obilnem
številu.

Iz Kamnika

— Zanimivo predavanje bo jutri ob 20.
v Narodni čitalnici. Ga. Fanny Copelan-
dova bo predavala o »Orkneyskem otoč-
ju«. Predavanje bodo pojasnjevali skop-
tinske slike. — Pridite, da spoznate otočje
v severni Angliji, ki bo gotovo že v bližnji
bodočnosti igralo veliko vlogo.

Kdor pristopi k narodno-obrambni
kreditni zadruzi v Celju, pomaga očuvati
našo posest in našo mejo!

za udeležence brezplačen, bo obsegal pre-
davanja o turizmu in gostinstvu, o polep-
šanju zunanjega lica gostišča, bivališča in
turističnih krajev, o delu in pomenu turis-
tičnih organizacij in potniških pisarn, o
gostinskem kletarstvu, kakor tudi prakti-
čni in teoretični nauk o serviranju. Med
predavanji se bodo predvajali tudi kulturni
filmi. Predavanja bodo dopoldne ob 8. do
12. in popoldne ob 13.30 do 17.30. Tako bo
omogočena udeležba interesentom iz bliž-
nje in daljne okolice. Namen tečaja je, da
se najširši sloji prebivalstva seznanijo s
pomenu in potrebami našega tujskega
prometa ter da se poudari o možnostih po-
speševanja in razmaha tujskega prometa,
ki je turističnim krajem prinesel že nepre-
čisljive gospodarske koristi. Zleteti bi bilo,
da se tujskoprometnega tečaja v Lučah
udeležijo vsi, ki so v kakršnem koli pogle-
du v zvezi s tujskim prometom in ki imajo
od njega gospodarske koristi. Za udeležbo
na tujskoprometnem tečaju v Lučah daje
interesentom vsa podrobna pojasnila tujs-
koprometna zveza »Putnik« v Mariboru.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči
teden Minifarkova mestna lekarna pri Orlu
na Glavnem trgu, tel. 25-85, in Remsova
lekarna pri sv. Roku na vogalu Aleksan-
drove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Pozdravljeni, dobrodošli

Za Maribor je obisk uglednih predstavi-
nikov bratske hrvatske književnosti po-
memben kulturni dogodek. Nocojsnji lite-
rarni večer v Narodnem gledališču v okvi-
ru III. umetnostnega tedna bo prav ma-
nifestacija zagrebške in mariborske kul-
turne skupnosti, utrditve prisrčnih zvez,
ki nas v današnjih časih spajajo tesneje
kakor kdajkoli. Maribor bo dostojno in
iskreno pozdravil drage goste na glavni
postaji in drevi v Narodnem gledališču, saj
so v delegaciji hrvatskih književnikov zna-
meniti literarni tvorci kakor Vladimir Na-
zor, Tin Ujevič dr. Ilija Jakovljevič, Do-
brilja Cesarčič, Dragutin Tadijanović, Ivo
Kozarčanin, Ivan Goran-Kovačić, Novak
Simić in Olinko Delorko. Vsem izrekamo
ob prihodu v naš obmejni Maribor v imenu
vsega nacionalnega prebivalstva iskreno
dobrodošlico. Bodite v našem obmejnem
Mariboru najpriširneje pozdravljeni, bo-
ditelj najiskreneje dobrodošli!

Mariborsko gledališče

Sreda, 14. maja, ob 20.: Literarni večer
hrvatskih književnikov. Izven.

Opera »Ples v maskah« na mariborskem
odru. Kot drugo operno delo letošnje se-
zone se pripravila znana melodiozna Verdi-
jeva opera »Ples v maskah« pod Herzog-
vo taktirko in v Skrbinski režiji.

POMAGAJMO GRADITI PIVKOV SOKOLSKI DOM

Razvoj v Italiji

Manifestacije za Nemčijo, demonstracije proti zapad-
nim velesilam — Napovedi o stališču Balkana

Rim, 14. maja. br. (O. A.) Italija naglo
koraka po usodni poti k vojni, tako je
nocoj novinarjem označil položaj diplo-
matski zastopnik neke nevrvalne države.
Tudi danes so se nadaljevale demonstra-
cije proti Franciji in Veliki Britaniji. Za-
vezelo se že zelo velik obseg in se niso
omejile le na glavna italijanska mesta.
Študentom na Beneškem trgu se je danes
pridružila velika množica ljudstva, tako
da se je moral Mussolini dvakrat pojaviti
na zgodovinskem balkonu Beneške palače.
Mladina je v sprevidih nosila italijanske
in nemške zastave ter viharno demonst-
rirali proti zavezniški blokadi. Na transpa-
rentih so bili za Veliko Britanijo in Fran-
cijo žaljivi napisi, navdušeno pa so mno-
žice vzklikale Nemčiji in Hitlerju. Vsi ita-
lijanski listi obširno poročajo o teh de-
monstracijah.

V svojem ekspoziciji v senatu je minis-
ter za devize in valute Ricardj danes poro-
čal o nevrzdržnem položaju, ki so ga ustva-
rili zavezniški s svojo blokado v Sredo-
zemlju. Blokade ni mogoče več tolerirati,
ker sabotira tudi italijansko gospodarstvo.
Angleška kolonija v Rimu doslej še ni
dobila nobenih posebnih navodil, toda
vsem, ki so se javili na veleposlaništvu
ali generalnem konzulatu, je bilo nasveto-
vano, naj zapuste Italijo.

Gledanje na Balkan

Iz Budimpešte poročajo, da je Madžar-
ska mobilizirala sedem letnikov, tako da
ima sedaj pod orožjem 350.000 vojakov.
Pariski politični krogi presojajo, kakor
poročajo »Giornale d'Italia«, položaj v Sre-
dozemlju zelo resno, toda ne smatrajo ga
za alarmantnega. Isti list beleži dalje
menje pariskih diplomatskih krogov, da
nobena balkanska država ni neposredno
ogrožena, marveč bi mogla biti potegne-
na v totalno vojno le v okviru kakšne širše
akcije vsotitalnih velesil, ki pa je seveda
ničče ne more predvideti, ker je postalo

Nalivi in toča na Dolenjskem

Dol. Toplice, 14. maja.
Po dolgotrajnem deževju je bilo pričako-
vati, da bo nastalo lepo vreme, ki ga pol-
jske rastline že tako nujno potrebujejo.
Namesto lepega vremena pa je skoro vsak
dan dež ali celo naliv. Binkoštna nedelja
je bila v dopoldanskih urah lepa, topla in
sončna, popoldne pa so se pričeli zbirati
temni oblaki in kmalu je pričelo deževati.
Vila se je ploha, ki je marsikaterega iz-
letnika neprijetno presenetila. Po vinskih
goricah, zlasti po gorici Ljuben je kletila
tudi toča Vinogradni. ki so zelo trpeli za-
radi hudega zimskega mraza in je marsi-
kateri trta popolnoma pozlela, kar se vidi
šele sedaj, ko bi morale trte odganjati,
trpe že v zgodnji pomladi od nepričakovane
toče. Tako vinogradniki prav s skrbjo
gleda v bodočnost, ki mu ne obeta nič
dobrega.

Tatvine in vlom

Ljubljana, 10. maja
Pred dnevi so neznani vlomilci vdrli na
Vrhniko v trgovino Ane Stržinarjeve. Od-
nesli so iz lokala tri zlate uhane za narod-
no nošo, tenko zlato ovratno verigo z
zlatim obeskom dva zlata poročna prsta-
na, zlat prstan z modrim kamenčkom, sre-
brno žensko uro z zlatim okvirom, majh-
no zlato zapetnico, uro štiriglate oblike, 3
bankovce po 1000 din, 1 za 500 din in 4 po
100 din, več kovanega drobiža, nekaj ška-
tel cigaret, več kolkov nekaj zepnih bate-
rij in nekaj novih denarnic. Skoda, ki so
vlomilci prizadejali Stržinarjevi, je blizu
7000 din.

V Radečah pri Zidanem mostu je bilo
vlomljeno v gostilno Berte Pešec. Na de-
lu sta bili najbrž dve ciganki iz ciganske
družine Nikoličev, ki sta pred dnevi vdrli
tudi v neko drugo stanovanje v Luki pri
Zidanem mostu in odnesli nad 18.000 din.
Peščevi je bila ukradena vložna knjižica
Narodne hranilnice v Radečah z vlogo ne-
ka, nad 4000 din, vložna knjižica z vlogo
4483 din ter hranilna knjižica Mestne hra-
nilnice v Ljubljani. Vlomilci so odnesli
tudi 300 din v gotovini, zlato žensko uro
na usnjatem jermenu in nekaj drugih
predmetov. Ciganki sta po uspešnem vltomu
pobegnili proti Sevnici in najbrže dalje na
Hrvaško, kjer ju sedaj zasledujejo orožni-
ki tudi zaradi drugih vltomov in tatvin.

Na Ježici se je nekdo vtihotal v stano-
ve, je šivilje Pavle Derencin in je ukradel
okrog 300 din. Tat je stopil mimogrede tu-
di v stanovanje Angele Ramovš in je ukradel
bankovce za 100 din. Vlomilec je
bil baje neki okrog 30letni postopaj oble-
čen v zejenkasto obleko, s siv čepico na
glavi, ki je nato pobegnil proti mestu.

O drznih vltomih poročajo tudi iz okolice
St. Vida, kjer je bilo zadnje dni ukrade-
no nekaterim posestnikom več denarja in
pa zlatnine. Vlomilci so najbrž neki postop-
pači, ki se skrivajo v gozdu nad Dvorcem
in na pad Gunceljami včasih pa tudi na
polju ob Savi. Nekaj sumljivih tipov so
orožniki že aretirali in jih odvedli v zapore
v Ljubljano.

SPORT

Glavna skupščina Jugoslovenskega zimsko-
sbornega saveza v Ljubljani

Upravni odbor Jugoslovenskega zimsko-
sbornega saveza v Ljubljani sklicuje
XVIII. redno glavno skupščino za nedeljo
9. junija ob 8. v Ljubljani v Beli dvorani
hotela »Union« na Miklošičevi cesti. Vsako
članstvo društvo ali klub ima pravico
prisostvovati skupščini po dveh delegatih,
ki morata predsedstvu skupščine predlo-

Velik pomen Balearov

za pomorsko zvezo med Francijo in njenimi kolonijami v severni Afriki

Zdi se, da bo časopisje pisalo o Balearih v tej vojni še mnogo. Baleari imajo zdaj že skoraj prav tako velik pomen kakor Gibraltar. Nedavno smo čitali o francosko-španskih pogajanjih zaradi Balearov. Zadnje čase španci Balears zelo utrjujejo. Neutrlnost tega otočja je izredno velikega pomena za Francijo. Baleari leže ob pomorskih poteh, ki vežejo Francijo z njenimi afriškimi kolonijami. Splošno je znano, kako velikega pomena je za Francijo Alžir. Brez svojih afriških kolonij bi Francija ne mogla voditi vojne. Razumljivo je

svoje lastnike in končno je l. 1902 prešel v last Španije.

Pomen Balearov je ostal velik tudi pozneje. L. 1926, ko je bil v Španiji režim diktatorja Primo de Rivera je prišlo do pogajanj z Italijo in je bilo sklenjeno, da sme Italija v primeru vojne zasesti otoke in si urediti na njih pomorsko vojaško oporišče. Anglija, ki ni potrebovala niti močne Francije ne Italije ob pomorski poti Gibraltar—Malta—Suez, je dala za to močje dovoljenje. Razmere so se pa povsem izpremenile l. 1931, ko je v Španiji



Balearsko otočje

torej, da zelo nerada vidi utrjevanje Balearov, ki bi postali važno pomorsko oporišče in zato zelo nevarni za Francijo, če bi bili v sovražnih rokah.

Podoben, kakor vsi otoki v Sredozemskem morju, imajo tudi Baleari bogato zgodovino. Njihov strateški položaj so poznali že Kartaginci in Kartagina je bila prva prava svetovna velesila. Za Kartagino so postali gospodarji Balearov Rimljani in sicer l. 123 pr. Kristom. L. 700 so se izkrcali na Balearih Arabci in postali njihovi gospodarji. Propad arabske države in oblasti v Španiji je hkrati tudi pomenil spremembo usode Balearov. L. 1220 je nastopila argonska dinastija, ki je ustanovila na Mallorci kraljestvo, vendar pa otočje ni uživalo dolgo svoje samostojnosti, kajti l. 1344 je bilo pripojeno španskemu kraljestvu. V začetku 18. stoletja se je ob pojavu evropskega imperializma začel pravi lov po pomorskih oporiščih. Tedaj je otok Mallorca večkrat menjal

padla monarhija. Mlada republika je hotela živeti v prijateljstvu s Francijo, zato je na njeno željo pogodbo z Italijo iz leta 1926 razveljavila. Tedaj so Francozi izkoristili priliko in so dosegli na Balearih celo vrsto gospodarskih in vojaških prednosti, tako da je bil njihov transport na progi Marseille—Alžir dobro zaščiten. Anglija se je zadovoljila s tem, da je samo organizirala pomorske manevre v Sredozemskem morju ob Balearih, pač glede na to, kakšen režim je vladal v Španiji, da bi dokazala, da se zanima za to otočje. Leta 1935 se je kolo svetovne politike zopet zavrtelo. Velike spremembe so nastale leta 1936, ko je v Španiji izbruhnila državljanska vojna.

Baleari dominirajo ne le nad vso jugozapadno špansko obalo, temveč, kakor rečeno, predvsem nad pomorsko potjo Marseille—Alžir. Če bi prišlo do vojne na Sredozemskem morju, bi bili Baleari izrednega pomena za njen razvoj, morda še celo večjega kakor sam Gibraltar.

Dve umetniški razstavi

Srečko Magolič v Jakopičevem paviljonu in Elda Piščančeva v Obersnelovi galeriji

Ljubljana, 15. maja

Ljubljana ima te dni kar dve umetniški razstavi. V Jakopičevem paviljonu je razstavil Srečko Magolič v Obersnelovi galeriji na Gosposvetki cesti pa slikarica Elda Piščančeva.

Slikarski amater Srečko Magolič se je odločil, da podari vstopnino in petino izkupička od prodanih slik za mestne reveže. Obenem proslavlja z razstavo svojo 80letnico. Tri polne sobe v paviljonu je Magoličevih slik. Kot slikarski amater slika Magolič s skromnimi sredstvi in proizvajajo podobe, med katerimi pričajo nekatere o talentu, ki se je pač razvijal po svoje do neke meje in dosegel neko stopnjo popolnosti v svoji preprosti maniri.

Razstavo Elda Piščančeve je v nedeljo otvoril slikar Saša Santel, ki je očrtal slikarično umetniško pot od učenja pri Jakopiču do študija v Italiji. Obersnelova galerija na Gosposvetki cesti je pričela igrati pomembno vlogo v našem umetniškem svetu. Otvorila se je z razstavo del slikarja Franceta Godca in je s tem prav za prav odkrila javnosti velik talent, ki se je moral zaradi neugodnih razmer takorekoč potikati s svojimi deli v zasebnih prostorih in jih kazati samo nekaterim ožjim znanjem. Po Godčevi razstavi je Obersnel dal na razpolago svoj razstavni prostor Eldi Piščančevi, ki sedaj prvič samostojno javno razstavlja.

Razstavni prostor je majhen in ima žal, samo umetno luč. Pohvaliti pa je Obersnelovo podjetnost in naklonjenost umetnikom ki brez večjih stroškov lahko v tej galeriji pokažejo svoja dela in se predstavijo najširši javnosti. Kajti vstopnina ni kar omogoči vsakomur ogled razstavljenih slik.

Elda Piščančeva je razstavila okoli 45

slik, med katerimi so njena najnovejša dela iz Kranja in okolice. Nekatere slike kažejo, da se bo Piščančeva le prebila do samostojnega izraza. Razstavljena dela kažejo, da se je v veliko vneto učila pri raznih mojstrih in da ima smisel za barve, kažejo pa tudi nihanje in iskanje lastnega izraza. Do zadnjih del iz Kranja je viden vpliv tujih mojstrov. Vidni so tudi njeni napori za doseg enotnosti v slogu, oblikovanju in kompoziciji. Proces očiščevanja v oblikovanju pri slikarici še ni končan, izčrpana pa tudi ni njena dobra volja in tudi njeno precejšnje znanje, zato lahko upamo, da bo dosegla ono popolnost, po kateri stremi.

Iz Celja

— O delu in borbi za našo severno mejo v preteklosti in sedanjosti bo predaval znani narodni obmejni delavec g. Ivan Robnik iz Maribora v četrtek 16. t. m. ob 20. v mali dvorani Narodnega doma na občnem zboru moške in ženske podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda. Opozorjamo članstvo CMD, da se udeležijo tega zanimivega predavanja v čim večjem številu.

— Propagandni atletski miting za seniorje in juniorje bo priredil SK Celje v nedeljo 26. t. m. ob 10. na Glaziji. Tekalnice je dolgo 380 m in pokrito z ugasti ter ima 4 nedvigljene zavoje. Pravico nastopa imajo verificirani in neverificirani atleti klubov, članov VAS. Prijavnine in nagrad ni. Prijave je treba poslati na naslov: SK Celje, Gosposka ulica 20, do 24. t. m.

— Na 4 leta robije je obsojlo okrožno sodišče v Celju v torek 23letnega posestnikovega sina Jožeta Korena iz Trebič pri

Sv. Petru pod Sv. Gorami, ki je letos 8. aprila brez vroka umrl Edvarda Berdnika. Jože Koren je delal omenjenega dne s kopači v Korenovem vinogradu v Trebičah, druga skupina kopačev pa je bila zaposlena v Geršakovem vinogradu. Po končanem delu so se napotili Korenovi kopači v Korenovo hišo, kjer so jim postregli z vinom. Pozneje so se vračali Geršakovi kopači mimo Korenovih hiš domov. Edvard Berdnik, ki je bil med Geršakovimi kopači, je zavriskal. Korenovi kopači so pohiteli iz hiše in Jože Koren je pozval Berdnika na korajžo. Berdnik je bil takrat oddaljen že 200 m od Korenovih hiš. Jože Koren je pohitel za Berdnikom. Ko ga je dohitel, ga je udaril s kolom po glavi. Berdnik se je zgrudil, nakar ga je Koren še večkrat udaril po glavi. Koren je prekal Berdniku lobanjo. Težko poškodovanega Berdnika so prepeljali v brežičko bolnico, kjer je dan pozneje izdihnil. Jože Koren je priznal dejanje, a se je zagovarjal, da je bil močno vinen.

— Nostreča ne potiva. Ko je 19letni zidar Maks Špoljar v Tekačevem pri Rogški Slatini pregledoval doma pištolo, se je pištola sprožila in kroglja je zadela Špoljarja v lice. V soboto je padel 29letni učitelj Štefan Švegl z Rečice ob Savinji na

cesti v Mozirju z motornega kolesa in si zlomil desno nogo v gležnju. Na Begru pri Smarju je padel 26letni posestnikov sin Rudolf Volavšek s kolesa in se močno poškodoval po glavi. V ponedeljek si je 25letni delavec Martin Sitar s Pernovega pri Veliki Pirešici pri padcu s kolesa zlomil levo roko v ramenu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— Iz avtomobila je padel in se ubil. V ponedeljek 6. t. m. zvečer je padel 40letni hotelski uslužbenec Ivan Koprivc z Vranskega med vožnjo iz avtomobila. Pri padcu je počila Koprivcu lobanja. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, kjer je v nedeljo podlegel poškodbam.

— Šoferski izpiti za kandidate iz občnega predstojništva mestne policije v Celju ter iz celjskega in laškega sreza bodo pri predstojništvu mestne policije v Celju v sredo 22. t. m. ob 8. zjutraj in ne v ponedeljek 20. t. m. kakor je bilo sprva javljeno.

— Učje, zabavno in duhovito. Nušičevo veseligrbo bo vpriporilo Sentjakobsko gledališče v tukajšnjem Mestnem gledališču v nedeljo 19. t. m. ob 20. Za to prvo gostovanje Sentjakobčanov je že sedaj veliko zanimanje. Preskrbite si pravočasno vstopnice. Cene običajne dramske.

Pokrajinski zlet SKJ v Celju 29. in 30. junija

Zletni odbor je imel dosti skrbi zaradi zletnega prostora, ki je povzročil tudi gradbenemu odseku največ preglavic. Prvotno so računali, da bo pri prostih vajah nastopilo hkrati približno 1800 do 2000 članov telovadcev, množica, ki bi jo telovadišče na Glaziji ne moglo objeti. Nastopajoči bi se morali deliti v dve skupini, v prvi bi bile župe dravske banovine, v drugi ostale, toda v tem primeru bi morala biti dva zaporedna javna nastopa, 29. junija nastop prve, 30. junija nastop druge skupine. Tako pa bo glavni zletni dan omejen na 30. junij, ko bo tudi glavni javni nastop.

Na zadnjem sestanku zastopnikov žup dravske banovine je bilo sklenjeno, da bodo nastopili v prvi vrsti le telovadci iz žup naše banovine. Seveda bodo prišli tudi iz ostalih žup po celni skupne telovadce v telovadki, na primer iz Banata in Dalmacije, ki jih bo župno načelstvo s tehničnim odsekom razvrstilo tako, da bodo prišli vsi na svoj račun. Članstvo in naraščaj, posebno telovadci iz neobveznih žup bodo prišli v Celje vsaj en dan prej, da se od dolgega potovanja odpočijejo. Ljubljanska župa je sklenila, da bo dospela na zlet s posebnim vlakom 30. junija zjutraj da bo moglo članstvo prisostvovati skusnjam za popoldanski nastop, in

se bo vrnila še isti večer. Bratska ljubljanska župa je znatno olajšala delo zletnega odbora in ga razbremenila. Gotovo je, da bo tudi mariborska župa postopala na enak način.

Lani proračunano število članov telovadcev se bo v zletnih dneh najbrž za lep odstotek znižalo. Iz teh vrst je mnogo vpo-klicanih v pripravljeno službo za obrambo naše domovine, pa so se v vseh edinih vrst telovadcev skrčile Glazija bo telovadni nastop prenesla, torej bo pa sprejela množico občinstva. Sotvorijo bodo v nekaterih delih drevedora in morda v smeri proti Medlogu se izven njega. Gradbeni odsek bo izkoristil vse možnosti da pripravi čim več prostora. S prostorom bo torej še nekako šlo. Želimo, da bi tudi s prenočišči obvladali položaj.

Jubilejna šolska razstava v Narodnem domu bo otvorjena že tečen prej, v nedeljo 23. junija, da si jo bodo mogli ogledati Celjani in okoličani še pred zletnimi dnevi. 28. in 29. junija bodo v Celju razne tekme, predvidene so celo savezne tekme. Na predvečer, 29. junija bo priredilo matično društvo na Glaziji akademijo.

Ni nas ne moti pri naših pripravih, ker verujemo v uspeh zleta in vemo, da bodo po jubilejnih dneh naši pogledi v bodočnost še lepši. Zdravo!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Ali res nimate

še srečke drž.

razr. loterije?

Sporočite čim prej svoj

imenjeni naslov na navad-

ni dopisnici:

111 srečke, bančni poslo-

valnici

Bezzak

Maribor, Gosposka ul. 25

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zaves, pe-

rija, monogramov, gumbic. —

Velika zaloga perja po 7.— din.

Julijana, Gosposvetska c. 12

Francišanska ul. 3. 4. L.

ZA VSAMO PRILIMO

najboljša in najcenejša oblačila

si ogledajte pri

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

Oglašuj

male oglase

v

Slovenski Narod

ker so

najcenejši!

KLIŠEJE

ENO

VEŠTAČNE

JUGOGRAFIKA

SV. PETRA NASIP 23

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej

Najmanjši znesek 8.— din.

STEYER AVTO

cabrio tipa 430, 4-sedežen, v

zelo dobrem stanju, proda za

23.000 din Joško Petercel, Slov.

Bistrica, tel. št. 1. 1307

Izvrstna

MEDICNA

barva ustne in lica!

Dobite jo v

MEDARNI

Ljubljana, Židovska ulica 6

MREZE ZA POSTELJE

dobite najceneje v Komenskega

ul. 34. 1270

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 8.— din.

HISA

monadstropna, z vrhom, zida-

nico in kaščo, dobro vpeljana

trgovino, gostilno, ležeča v

Gričljah na križišču cest Črno-

metelj — Karlovec ter Vinica —

Metlika, je naprodaj zaradi

smrti gospodarja in gospodinj.

Več pove oskrbnik Jože Zupa-

nič. Krasine, pošta Gradac v

celi Krajini. 1309

LEPO POSESTVO

15 ha, v dobrem stanju, z zida-

nimi hišami in gospodarskimi

poslopji na obronku Slovenskih

goric ob banovinski cesti se

proda. Do železniške postaje

Moškanjci je 25 minut hoda.

Na posestvu je več glav goveje

živine ter ves potreben inven-

tar. — Poizve se pri dr. Vise-

ojaku, odvetniku v Ptuj. 1317

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 8.— din.

OBLEKCO

za fanta, 124 cm visokega, kupi

za sv. obhajilo F. Trškan, Hu-

dovernikova 41. 1318

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

CHARLES 5

EVERŠUJE VSE VRSTE TISKOVNI

PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Makulturni papir

proda

uprava „Slovenskega Naroda“

Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 5

Daniel Lesueur

89

Krinka ljubezni

Roman

— Nikar ne govorite neumnosti, dragi moj, — je vzkliknil Jose, ki se je čedalje bolj otesal svoje ponutnosti.

Ko se je na njegov sobesednik od presenečenja zdrznil, je Jose nadaljeval, kakor da se hoče opravičiti:

— To je res. Vi menda vsega niti premislili niste. Ko sva sklenila poklicati Fabra, markiz se ni slutil o bombi, ki se mu bo razletela nad glavo. Kako bi torej mogel dati spremljati tega vrlega moža po morilcu? V nobenem primeru bi ne imel časa poslati ga od tod. Kaj torej? Moral bi bil — toda v tem primeru bi mu moral pripisovati naravnost proroške slutnje — moral bi bil pridobiti nekoga z brzotjavko, da bi storil to, nekoga iz Južne Amerike, ki bi se bil odpeljal istočasno s Fabrom. To pa ni verjetno.

— V Valcoriji med temi divjaki je gotovo mnogo ljudi, zmogljivih vsega.

Escaldas je počil v smeh.

— Ah, zares, če bi tekel naš proces v La Paz,

bi ne dal niti dveh peзов za najini koži, niti za kožo

starega očka Plesguena. Ne verjamem pa, da bi mo-

gel zlobnež, četudi tako neverjetno prebrisani, kakor

Renaud, odposlati brzojavko, sestavljeno recimo ta-

kole:

»Prosim, da se odpeljete z ladjo s starim bančnim

blagajnikom Gonzalezom in da ga med vožnjo vržete

v morje.«

— Recimo, da je tako ... Toda usoda hodi včasih

zelo čudna pota, — je pripomnil princ de Villigen

kakor v sanjah.

Bilo je res neprijetno markizovemu nasprotniku,

da je bil izginil edini človek belega plemena, ki je

imel osebne stike z raziskovalcem Valcorom in z nje-

govim skrivnostnim tovarišem, čigar sledove sta

iskala.

Toda kakor je dejal Escaldas, mu ni preostajalo

nič drugega, nego sprijazniti se s temi žalostnimi

okolnostmi.

Stari Rafael Fabro je bil poklican v Francijo z

zelo zapeljivimi obljubami in v Buenos Airesu se je

vkrcal na ladjo.

Nekoga jutra, ko je bilo morje zelo razburkano,

toda ne tako, da bi se dvigali valovi do mostička,

so naenkrat pogrešili tega potnika.

Njegovi sosedje v kabini so izjavili, da je ostajal

po svoji navadi ponoči večinoma zunaj, ker mu je

bila vročina v kabini neprijetna. Trdil je baže, da

ne more spati drugače, kakor na prostem. Tiste noči

sploh ni legel k počitku. Sosedje so bili tega vajeni

in niso se čudili.

Ladjo so preiskali, toda to je ostalo brez uspeha.

Ta potnik drugega razreda je bil star, preprost in

moder mož, denarja je imel pa malo. Našli so nje-

govo skromno napolnjeno denarnico nedotaknjeno v

njegovem ročnem kovčegu. Nihče se je ni bil dotak-

nil. Temeljito so zaslišali moža, ki je večkrat go-

voril s njim, nekoga tolmača dvomljive narodnosti,

govorečega gladko več jezikov: njegova zunanost

pa ni vzbujala zaupanja. Izjavil je, da se je seznanil